

» ¿kábe' be utshán í?

me úrir nánt'a ur'ós átá' pa be tamhús, se rip'á máre' me ke ndi én'uh mahár tamhús, pa be kí'i rinhí arhøhs kibí'e mahár rinhí ámháb sikhá én'ih kí'i rinhí ndi egá ér'eh.

kibí'e, sá' ndi utí tamhús ki utí rinhí ámháb, mahár ígo'nhá úri átá' pa be kí'i rinhí ndi egá erøhs ki kí'i ndi ná'i úrir egá emhá'b, me richhí ar'és ki úgu' átá'b, í'e be úrir taká tathø' pa be rinhí máno táku'n ki ána anhú kábe' be rinhí únar.

» ¿Man'í úba' be kí'i atshá í?

Úba' taréhn'es ki úba' nánt'a up'ín nánt'a ényu ndi Julio um'á ndi 2022 sápha be úrir taká ába'r . Pa be káne tshá arú mahár kíkú nimbó éteh égis kégo' be mahár rinhí ráta' <https://ine.mx/actores-politicos/candidaturas-indigenas-consulta/>

» ¿Man'ígo úri ep'í na'ih ubés ndi kí'i atshá?

Me kumú utí umán, er'í ná'i úrir ndi késiwu kúmu úza'r namhús pa be rinhí rar'ó kábe' be rinhí égi' ki kábe' be mahár káne riní ranhís pa be kí'i íta kátsha' nehø ki sá' si'áh úrir ndi kurí ar'í ubés ándi úru ke mahá' átá' me márhé ramhá rarøhs ki si'áh suthár, í'e be INE kí'i rinhí é'eh pa be sá' kí'i úba' píkiwá sá' úrir kurí rarhún íri' nat'úr úri názah.

**Nant'é INE ní i'áhn ro', me
íro' wa be mahár runí rá'og.**

¡Ríní iwábo!

Úrir éza'r rinhí éndi ébe'b ki éndi
emhá'b, pa be tshá ranhú n'í
richhír i'ahn pa be
kó'ó ndi er'í úru ragéh

Consejo General ndi Instituto Nacional Electoral (INE) úrir éza'r rinhí ándi bábe'b ki ándi amhá'b, pa be tsha anhú n'í richhír káne i'ahn pa be kó'ó ndi er'í úr'u ragéh, kí'i atshá pa be ná'i úrir éza'r anhú man'ígo éga etshá pa be kibá' áhnesb, ki n'í síku' ndi kurí ar'í rámha me ándi riní bámhab, kí'i n'i i'áhn í, me ná'irgun mahár ránún man'ígo ki kábe' át'e pa be kó'ó úrir ndi tat'ú úr'u áta' si'áh suthár, ki si'áh sún'jhr.

» ¿Man'ígo go' me man'í úri ro' ndi etshé úrha' iri'r?

Mapé rinhí ndi úri ekés pa be úrir ná'i rínkha' nat'ú n'í ratshá ki sá' si'áh sípo sit'ér ki ná'i rínkha' úr'u rinhí rákhar, kábe' ndi úrir éza'r m'è'è tánihr ki chí sá' egá úp'ih rinhí kímbe' éhnesb.

» ¿Man'ígo go' ígo' ndi etshé ma úrir ándi rinhí bárhe'b pa be urángwi rar'érb?

Úrir éza'r ki úbo' úza'r rinhí ékhar nat'ú riní rámhab, ígo' rinhí ndi én'uh sukhésme me én'uh pahá etsháb me mahár riní rámhab gó' pa be sá' kí'i si'áh sí'e. Pa be kí'i náwe'r úr'ur ndi títa mó'ós rinhí ukhár éza'r urángwi' rar'érb pabé mahár náméh ndi ígo' ndi egá' éts'oní'b.

» ¿Kábe' úna íro' rinhí?

Sápha ndi 2018 taréh úbos ráts'oro sánzeb égas, INE uráwa riní úwa ki kíni ma úrir éza'r re ma kímbe' mínéhsb pa be sikhá er'í úr'u nat'í, kí'i rinhí ndi kíni úr'u úndeh, me úrir ndi ét'u úr'u éta' purmhé' íta úre'r ígo' o utshér úp'ih rinhí ma mipór pa be úrir éza'r mírèhs; sápha 2021, íta únes kí'i rinhí, í'e be chí kí'i úba' me sá' úna íta énde í, í'e be sá' nánt'a up'ín nánt'a ényus ma ta'ih í'e be chí sá' íta rinhí kátsha úna.

» ¿Man'ígo ró' íro' rinhí ndi etshé sikhá kané én'ih me úme?

Úr'u rinhí taréhn'es ndi richhí mátho' éteh égu'n éma ma rarèhs ígo' ndi émhá ma úza'r, si'áh suthár – nehé rámha mán'í úrir – kí'i rinhí íta uráwa erhús pa kó'ó úrir ndi ar'í úr'u áta' me er'í úr'u ragéh.

Purmhé', úrir ndi ét'u úrir rinhí emhá'b, úr'ur íta úre'r ndi úr'u rinhí ki súndaror íta úre'r émhá ma, úr'ur ndi sá' tí mapá ét'ur ki úp'ih riní nch'í mahás ékhar kí'i ma úrir éza'r ráthí'r pa be kibí'e mahár úr'u ragéh kí pa be kí'i mahár nehé me úp'ih richhír ndi éma ma úza' kibí'e rinhí rákhar rarí'h me ígo' íta i'áhn.

» ¿man'ígo rinhí o ándi úri bárheb?

kábe' be mahár nánt'a úri ut'é richhí ratsháb ki man'ígo rinhí o ráteh nákis ki n'ígo' o mahár ráwa pa be káne úri ndi é'i úr'u ragéh me mahár ratshá í, ki si'áh suthár, man'ígo richhír mahár rap'o kíni úri pa be késiwu' ndi rána ur'órí rak'á me mahár ur'órí ratshéb ri úri.

» ¿K'ágo úrir re ándi rinhí bárheb?

Úrir éza'r ndi késiwu' úbo' ndi kúrihi égu'n ki én'uh úza'r, se k'á nehé me úrir tamhús pa be rinhí ándi bárheb, úr'ur ndi késiwu' kúmu úza'r re banhír áwár pa be rinhí arhèhs.